World Health Organization

Checklist: essentiële eigenschappen van leeftijdsvriendelijke steden

Buitenruimte en gebouwen

- ☐ De openbare ruimte is schoon en aangenaam.
- ☐ Er zijn voldoende groenvoorzieningen en straatmeubilair dat goed onderhouden en veilig is.
- ☐ Stoepen zijn goed onderhouden, vrij van obstakels en uitsluitend bestemd voor voetgangers.
- ☐ Stoepen zijn niet glad en breed genoeg voor rolstoelen en er zijn schuine stoepranden die aflopen naar het wegdek.
- ☐ Er zijn voldoende en veilige voetgangersoversteekplaatsen voor mensen met verschillende soorten beperkingen, voorzien van slipvrije markeringen en visuele en auditieve signalen en er is voldoende tijd om over te steken.
- ☐ Op kruisingen en bij voetgangersoversteekplaatsen geven andere weggebruikers voorrang aan voetgangers.
- ☐ Fietspaden zijn gescheiden van stoepen en andere voetpaden.
- ☐ De veiligheid op straat wordt bevorderd door goede straatverlichting, politiesurveillance en voorlichting aan buurtbewoners.
- ☐ Dienstverleners/voorzieningen zijn dicht bij elkaar gevestigd en toegankelijk.
- ☐ Er zijn speciale voorzieningen voor ouderen, zoals een aparte wachtrij of balie.
- ☐ Gebouwen zijn zowel buiten als binnen voorzien van goede bewegwijzering, en hebben voldoende zitplaatsen en toiletten,

toegankelijke liften, hellingbanen, trappen met leuningen en antislip-vloeren.

- ☐ Er zijn zowel binnen als buiten voldoende openbare toiletten en deze zijn schoon, goed onderhouden en toegankelijk.

Vervoer

- ☐ Ov-tarieven zijn vrij constant, duidelijk aangegeven en betaalbaar.
- ☐ Het openbaar vervoer is betrouwbaar en rijdt regelmatig - ook ’s nachts, in het weekend en op feestdagen.
- ☐ Alle wijken en dienstverleners in de stad zijn met het ov bereikbaar, met goede aansluitingen. De routes en de vervoersmogelijkheden zijn duidelijk aangegeven.
- ☐ De voertuigen zijn schoon, goed onderhouden, toegankelijk, niet te druk en voorzien van speciale zitplaatsen voor ouderen en mindervaliden.
- ☐ Voor mensen met een beperking is speciaal vervoer beschikbaar.
- ☐ Chauffeurs stoppen bij aangegeven haltes en vlak naast de stoep om het instappen te vergemakkelijken en wachten totdat passagiers zitten voordat ze wegrijden.
- ☐ Ov-haltes en stations zijn gunstig gelegen, toegankelijk, veilig, schoon, goed verlicht en duidelijk aangegeven. Ze zijn voorzien van voldoende zitplaatsen en beschutting.
- ☐ Aan gebruikers van het openbaar vervoer wordt toegankelijke informatie verstrekt over routes, dienstregelingen en voorzieningen voor mensen met een beperking.
- ☐ Er is vervoer door vrijwilligers beschikbaar op plekken waar het ov te beperkt is.
- ☐ Taxi’s zijn toegankelijk en betaalbaar, en taxichauffeurs zijn beleefd en behulpzaam.
- ☐ De wegen zijn goed onderhouden en voorzien van riool- en putdeksels en goede verlichting.
- ☐ De verkeersstroom wordt goed gereguleerd.
- ☐ Wegen zijn vrij van obstakels die het zicht van chauffeurs belemmeren.

- ☐ Verkeersborden en kruisingen zijn duidelijk zichtbaar en goed geplaatst.
- ☐ Alle chauffeurs wordt aangeraden om rijlessen en opfriscursussen te volgen.
- ☐ Er zijn voldoende parkeerplaatsen en op- en uitstapplaatsen, en deze zijn veilig en gunstig gelegen.
- ☐ Er zijn parkeerplaatsen en op- en uitstapplaatsen voor mensen met een beperking en deze worden gerespecteerd.

Huisvesting

- ☐ Er is voldoende betaalbare huisvesting beschikbaar in gebieden die veilig zijn en in de nabijheid liggen van dienstverleners/voorzieningen en de rest van de gemeenschap.
- ☐ Er zijn voldoende betaalbare dienstverleners voor woningonderhoud en reparatie beschikbaar.
- ☐ De woningen zijn van deugdelijke kwaliteit en bieden een veilige en comfortabele beschutting tegen het weer.
- ☐ Alle kamers en gangen zijn goed toegankelijk door vlakke vloeren en de ruimtelijke indeling.
- ☐ Er zijn betaalbare mogelijkheden en middelen beschikbaar voor woningaanpassingen, en leveranciers hebben kennis van de behoeften van ouderen.
- ☐ Zowel corporatieve als particuliere huurwoningen zijn schoon, goed onderhouden en veilig.
- ☐ De gemeente biedt voldoende betaalbare huisvesting voor kwetsbare ouderen en ouderen met een beperking, inclusief passende dienstverlening.

Maatschappelijke participatie

- ☐ Locaties voor evenementen en activiteiten zijn gunstig gelegen, toegankelijk, goed verlicht en goed bereikbaar met het ov.
- ☐ Evenementen worden gehouden op tijden die gunstig zijn voor ouderen.
- ☐ Activiteiten en evenementen kunnen met een begeleider worden bijgewoond, maar ook zelfstandig.
- ☐ Activiteiten en attracties zijn betaalbaar, zonder verborgen of extra deelnamekosten.

- ☐ Er wordt deugdelijke informatie verstrekt over activiteiten en evenementen, waaronder informatie over de toegankelijkheid van faciliteiten en vervoersmogelijkheden voor ouderen.
- ☐ Er is een breed aanbod aan activiteiten dat aantrekkelijk is voor een uiteenlopende groep ouderen.
- ☐ Bijeenkomsten die ook voor ouderen zijn, worden gehouden op openbare locaties in de omgeving zoals recreatiecentra, scholen, bibliotheken, buurthuizen en parken.
- ☐ Er wordt regelmatig contact gezocht met mensen die het risico lopen sociaal te worden uitgesloten.

Respect en sociale inclusie

- ☐ De overheid, vrijwilligers en commerciële dienstverleners informeren regelmatig bij ouderen hoe zij hen nog beter van dienst kunnen zijn.
- ☐ De overheid en commerciële dienstverleners bieden diensten en producten aan die aansluiten op uiteenlopende behoeften en voorkeuren.
- ☐ Dienstverleners zijn beleefd en behulpzaam.
- ☐ Ouderen zijn zichtbaar in de media en worden positief en zonder stereotyperingen afgebeeld.
- ☐ Bij het organiseren van activiteiten en evenementen wordt rekening gehouden met de behoeften en wensen van mensen van alle leeftijden, waardoor ze voor alle generaties interessant zijn.
- ☐ Ouderen worden specifiek betrokken bij ‘gezinsactiviteiten’ in de lokale gemeenschap.
- ☐ Scholen verzorgen voorlichting over ouderen en ouder worden, en betrekken ouderen bij schoolactiviteiten.
- ☐ De gemeenschap heeft erkenning voor de bijdrage die ouderen aan de samenleving leveren en hebben geleverd.
- ☐ Ook ouderen die minder te besteden hebben, hebben toegang tot diensten van de overheid, vrijwilligers en commerciële dienstverleners.

Maatschappelijke participatie en werkgelegenheid

- ☐ Voor oudere vrijwilligers zijn er verschillende flexibele mogelijkheden beschikbaar, waarbij ook training, erkenning, begeleiding en vergoeding van onkosten worden geboden.

- ☐ Er is aandacht voor de kwaliteiten van oudere werknemers.
- ☐ Mogelijkheden voor ouderen om op flexibele basis werk te verrichten tegen een passende vergoeding worden gestimuleerd.
- ☐ Discriminatie op grond van leeftijd is verboden bij werving, vaste aanstellingen, promotie en training van werknemers.
- ☐ Werkplekken worden aangepast aan de behoeften van werknemers met een beperking.
- ☐ Mogelijkheden voor ouderen om als zelfstandig te werken worden gestimuleerd en gesteund.
- ☐ Oudere werknemers krijgen training in de mogelijkheden na hun pensionering.
- ☐ De overheid, de particuliere sector en vrijwilligersorganisaties stimuleren en faciliteren participatie door ouderen.

Communicatie en informatie

- ☐ Er is een eenvoudig en effectief systeem beschikbaar om te communiceren met burgers van alle leeftijden.
- ☐ Informatie wordt regelmatig en breed verspreid en is op een centrale plek te vinden.
- ☐ Er worden regelmatig programma's uitgezonden met onderwerpen die interessant zijn voor ouderen.
- ☐ Er wordt op gelet dat mondelinge informatie ook voor ouderen toegankelijk is.
- ☐ Mensen die het risico lopen in een sociaal isolement te belanden, ontvangen persoonlijk informatie van mensen die zij kennen.
- ☐ Dienstverleners bij de overheid en uit de commerciële sector bieden op verzoek vriendelijke en persoonlijke service.
- ☐ Bij informatie in schriftelijke vorm - waaronder officiële formulieren, tv-ondertiteling en tekst op beeldschermen- wordt gebruik gemaakt van grote letters en zijn de hoofdlijnen met duidelijke kopjes en vetgedrukte letters aangegeven.
- ☐ Bij schriftelijk en mondelinge communicatie worden eenvoudige, alledaagse woorden gebruikt en korte, duidelijke zinnen.

- ☐ Bij telefonische klantenservice worden de instructies langzaam en duidelijk gegeven en wordt aan de beller uitgelegd hoe een mededeling op elk moment kan worden herhaald.
- ☐ Elektronische apparaten zoals mobiele telefoons, radio's, televisies, geldautomaten en kaartjesautomaten zijn voorzien van grote knoppen en letters.
- ☐ Openbare gelegenheden zoals overheidskantoren, buurthuizen en bibliotheken bieden gratis (of tegen lage kosten) openbare toegang tot computers en internet.
- ☐ Publieke en commerciële dienstverlening houdt rekening met ouderen die niet of minder digitaal vaardig zijn. (PROO aanvulling)
- ☐ Ouderen worden voldoende in de gelegenheid gesteld en ondersteund om zich weerbaar te maken tegen online fraude en cybercriminaliteit. (PROO aanvulling)

Maatschappelijke dienstverlening en gezondheidszorg

- ☐ Er is een passend aanbod aan gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening voor het verbeteren, behouden en herstel van gezondheid.
- ☐ Gezondheidszorg, persoonlijke verzorging en huishoudelijke diensten worden ook aan huis aangeboden.
- ☐ Zorgverleners en maatschappelijk werkers zijn op gunstige locaties gevestigd en bereikbaar met alle vervoersmiddelen.
- ☐ Verzorgingshuizen en ouderenwoningen bevinden zich in de buurt van dienstverleners en de rest van de gemeenschap.
- ☐ De faciliteiten voor (wijk)gezondheidszorg zijn veilig opgezet en volledig toegankelijk.
- ☐ Er wordt duidelijke, toegankelijke informatie verstrekt over gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening voor ouderen.
- ☐ De dienstverlening wordt gecoördineerd en is in administratief opzicht eenvoudig ingericht.
- ☐ Alle medewerkers zijn respectvol, behulpzaam en opgeleid voor dienstverlening aan ouderen.
- ☐ Economische barrières die toegang belemmeren tot gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening, worden geminimaliseerd.

- ☐ Vrijwilligerswerk door mensen van alle leeftijden wordt gestimuleerd en gesteund.
- ☐ Er zijn voldoende begraafplaatsen, die goed toegankelijk zijn.
- ☐ In rampenplannen wordt rekening gehouden met de kwetsbaarheid en beperkingen van ouderen.

WHO/FCH/ALC/2007.1
©Word Health Organization 2007. Alle rechten voorbehouden.